

In particular, in this concept, the determining basis for the strategic management accounting is that it is expedient to allocate not only the management functions, but first of all the information needs at the levels of enterprise management.

Keywords: *accounting system, strategic accounting, strategic development, information, information provision, management.*

УДК 338.24.01

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Ю. І. МИСКІН, кандидат економічних наук, доцент
Університет державної фіскальної служби України
E-mail: muskin@ukr.net

Анотація. *Вітчизняна практика контролю якості стратегічного управління макроекономічними процесами свідчить про актуальну потребу в обґрунтуванні дієвого підходу до оцінки ефективності стратегічного менеджменту. Виходячи з цього, метою статті обрано визначення критерію оцінки ефективності стратегічного менеджменту макроекономічними процесами та обґрунтування, на основі експерименту, достовірності відображення ним якості управлінської діяльності. Для цього використані методи експерименту та моделювання.*

Осмилення двох базових теорій інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного управління (системи збалансованих показників та загальної теорії управління) з урахуванням специфіки управління макроекономічними процесами (його суб'єктами є люди, які часто знаходяться на виборних посадах і не мають профільної управлінської освіти) дозволяє обґрунтовувати доцільність застосування загальної теорії управління в процесі інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту макроекономічних процесів. Для оцінки ефективності останнього обґрунтовано використання інтегрованого показника якості управління та запропоновано методику його розрахунку.

За результатами експерименту з використанням методу моделювання доведено, що інтегрований показник якості управління достовірно відображає фактичний стан ефективності стратегічного менеджменту макроекономічних процесів.

У подальших дослідженнях вбачається за доцільне апробація розробленого показника оцінки ефективності стратегічного управління макроекономічними процесами на практиці.

Ключові слова: *ефективність, макроекономічні процеси, управління, оцінка ефективності стратегічного управління; стратегічний менеджмент.*

Актуальність. Сучасні підходи до управління діяльністю суб'єктів мікроекономіки достатньо комплексно досліджені як з позиції забезпечення ефективного менеджменту, так і у контексті оцінки його ефективності. Разом з тим, аналогічні управлінські процеси на макроекономічному рівні (які мають не менш важливе значення) з позиції формування передумов та оцінки результатів залишаються недостатньо дослідженими. Вітчизняна практика стратегічного менеджменту макроекономічними процесами, у переважній більшості випадків, спирається на суб'єктивні та неформалізовані підходи до управління. Аналогічну ситуацію можемо спостерігати і у сфері оцінки ефективності стратегічного управління на макроекономічному рівні.

Виходячи з цього, актуальним постає завдання осмислення концептуальних підходів до стратегічного управління макроекономічними процесами в Україні та розробка критеріїв оцінки ефективності останнього.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми осмислення ефективності стратегічного управління завжди знаходилися у колі наукових інтересів науковців-економістів. Серед таких досліджень варто відзначити роботи Говорушко Т. А. [1], Захаркіна О. О. [2], Касьянкової Н. В. [3], Климаш Н. І. [1], Коваль З. О. [4], Костенка О. М. [5], Краєвського В. М. [5], Мозенкова О. В. [6], Момот Т. В. [7], Островської Г. Й. [8], Савчука В. К. [5]. Їх наукові напрацювання є надзвичайно цінними, проте у своїй переважній більшості вони спрямовані на визначення ефективності управління діяльністю суб'єктів господарювання. Питання ж осмислення та оцінки ефективності стратегічного управління макроекономічними процесами залишаються недостатньо дослідженими.

Мета дослідження. У статті передбачено визначення показника оцінки ефективності стратегічного управління макроекономічними процесами та обґрунтування, на основі експерименту, достовірності відображення ним якості управлінської діяльності.

Матеріали і методи дослідження. У науковій статті з метою обґрунтування достовірності відображення запропонованим інтегрованим показником якості управління фактичного стану ефективності стратегічного менеджменту макроекономічними процесами використані методи експерименту та моделювання.

Результати дослідження та їх обговорення. Стратегічне управління, особливо макроекономічними процесами, повинно контролюватися через оцінку його ефективності. Проте, вітчизняна практика стратегічної політики у різних сферах макроекономічних процесів України (у тому числі і в аграрній сфері) характеризується відсутністю чітко визначених критеріїв оцінки її ефективності.

На сьогоднішній день, серед напрацювань науковців у контексті інформаційно-аналітично забезпечення стратегічного управління можна виокремити дві базові теорії: систему збалансованих показників (зорієнтовану на мікроекономічне управління) та загальну теорію управління (спрямовану, переважно, на макроекономічний менеджмент).

Перша з них, знайшла своє практичне впровадження у діяльності суб'єктів мікроекономіки України. Разом з цим, варто відзначити, що підхід до стратегічного управління на основі системи збалансованих показників не містить чітких критеріїв до оцінки ефективності останнього. Крім того, управління макроекономічними процесами має свою специфіку – його суб'єктами є люди, які часто знаходяться на виборних посадах і в більшості не мають профільної управлінської освіти. Останнє обумовлює необхідність застосування в стратегічному менеджменті макроекономічних процесів потенціал загальної теорії управління, яка базується на застосуванні векторів цілей, стану та похибки управління.

Саме використання загальної теорії управління у стратегічному менеджменті макроекономічних процесів формує необхідне інформаційно-аналітичне забезпечення для оцінки ефективності стратегічного менеджменту через запропонований нами «інтегрований показник якості управління», логіка формування якого описується наступною системою рівнянь:

$$\begin{cases} E = \sum_{n=1}^m E_n \\ E_n = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn}}{q} \\ E_{xn} = (Ver_{X_{n-1}} - Ver_{X_n}) * 100 / Ver_{X_{n=0}} \\ Ver_{X_n} = Vc_x - Vs_{X_n} \end{cases} \quad (1)$$

Де, E – інтегрований показник якості управління;

m – кількість звітних періодів;

n – номер звітного періоду;

E_n – показник якості управління у звітному періоді n;

E_{xn} – показник якості управління із значенням показника x у звітному періоді n;

x – показник із системи показників обраних для характеристики стратегічних цілей та показників включених до вектору цілей і вектору (поточного) стану управління;

q – кількість показників у векторі цілей управління;

Ver – вектор похибки;

Vc – вектор цілей;

Vs – вектор (поточного) стану.

Діапазон значень загального показника якості управління теоретично може знаходитися у межах від мінус безкінечності до плюс безкінечності. Проте практично його значення будуть коливатися у діапазоні від 0 до 100. При цьому значення 0 буде характеризувати ситуацію за якої стан об'єкта по закінченню обраного горизонту управління залишиться незмінним у порівнянні зі стартовим вектором (поточного) стану. Якщо ж усі завдання, які визначені у векторі цілей будуть досягнуті, то значення показника буде дорівнювати 100. У ситуації, коли відбудеться перевиконання плану показник якості управління

перевищить значення у 100 умовних одиниць. Ну а від'ємне значення даний показник дубе мати, коли фактичні показники вектору (поточного) стану у рік, яким закінчується горизонт управління, будуть гіршими за ті, що були у стартовому векторі (поточного) стану.

Також варто відзначити, що показник якості управління складається із сукупності показників якості управління у кожному звітному періоді. Відтак критерієм оптимальності є не максимізація ефективності управління у окремому конкретно взятому звітному періоді, а максимізація ефективності управління протягом усього визначеного часового горизонту.

Враховуючи, що фактична вітчизняна практика стратегічного управління макроекономічними процесами на даний момент не використовує зазначену вище технологію, доведемо дієвість запропонованого критерію оцінки якості управління на основі експерименту з використанням методу моделювання.

За умовою експерименту горизонт управління визначимо терміном 5 років, до вектору цілей, а відповідно і стартового вектору (поточного) стану включимо 5 показників і змодельємо два умовні сценарії управління: 1) коли вектор цілей буде досягнуто у повному обсязі; 2) коли вектор цілей буде досягнуто на 50 % (табл. 1).

1. Вхідні дані для проведення експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління

		Значення показника				
		П1	П2	П3	П4	П5
Стартовий вектор (поточного) стану		100	200	300	400	500
Вектор цілей з горизонтом у 5 звітних періодів		110	220	330	440	550
Сценарій 1	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 1	102	204	306	408	510
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 2	104	208	312	416	520
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 3	106	212	318	424	530
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 4	209	2014	324	432	540
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 5	110	220	330	440	550
Сценарій 2	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 1	101	202	303	404	505
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 2	102	204	306	408	510
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 3	103	206	309	412	515
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 4	104	208	312	416	520
	Вектор (поточного) стану по закінченню звітного періоду 5	105	210	315	420	525

Примітки: П1; П2; П3; П4; П5 – значення відповідного показника

На основі вхідних даних для проведення експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління розрахуємо загальний показник якості управління з горизонтом у 5 років та усі супутні показники згідно системи рівнянь (1) у розрізі кожного з двох сценаріїв.

Результати розрахунку супутніх показників для сценарію 1 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління бюджетною політикою наведено нижче (табл. 2).

2. Результати розрахунку супутніх показників для сценарію 1 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління

Назва показника	Значення у розрізі показників вектору цілей				
	П1 (x_1)	П2 (x_2)	П3 (x_3)	П4 (x_4)	П5 (x_5)
V_{cX}	110	220	330	440	550
$V_{s_{Xn=0}}$	100	200	300	400	500
$V_{s_{Xn=1}}$	102	204	306	408	510
$V_{s_{Xn=2}}$	104	208	312	416	520
$V_{s_{Xn=3}}$	106	212	318	424	530
$V_{s_{Xn=4}}$	209	214	324	432	540
$V_{s_{Xn=5}}$	110	220	330	440	550
$Ver_{Xn=0}$	10	20	30	40	50
$Ver_{Xn=1}$	8	16	24	32	40
$Ver_{Xn=2}$	6	12	18	24	30
$Ver_{Xn=3}$	4	8	12	16	20
$Ver_{Xn=4}$	2	4	6	8	10
$Ver_{Xn=5}$	0	0	0	0	0
$E_{Xn=1}$	20	20	20	20	20
$E_{Xn=2}$	20	20	20	20	20
$E_{Xn=3}$	20	20	20	20	20
$E_{Xn=4}$	20	20	20	20	20
$E_{Xn=5}$	20	20	20	20	20

Примітки: П1 (x_1); П2 (x_2); П3 (x_3); П4 (x_4); П5 (x_5) – значення відповідного показника вектору цілей

Розрахуємо, на основі даних з таблиці 2, якість управління за сценарієм 1 у розрізі кожного з п'яти звітних періодів та загалом:

$$E_{n=1} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{Xn=1}}{q} = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 / 5 = 20;$$

$$E_{n=2} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{Xn=2}}{q} = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 / 5 = 20;$$

$$E_{n=3} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{Xn=3}}{q} = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 / 5 = 20;$$

$$E_{n=4} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{Xn=4}}{q} = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 / 5 = 20;$$

$$E_{n=5} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{Xn=5}}{q} = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 / 5 = 20;$$

$$E = \sum_{n=1}^m E_n = 20 + 20 + 20 + 20 + 20 = 100.$$

Отже, як бачимо з проведених розрахунків згідно сценарію 1, який передбачав, що вектор цілей буде досягнуто у повному обсязі, показник якості управління (E) має значення 100, що свідчить про ефективне управління та 100 % виконання поставлених у горизонті 5 років стратегічних цілей.

Тепер перейдемо до сценарію 2 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління, який передбачає 50-відсоткове виконання визначених планів. І знову, як і у попередніх сценаріях для спрощення розрахунків розглянемо рівномірну зміну значень показників у розрізі звітних періодів.

Результати розрахунків супутніх показників для сценарію 2 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління відобразимо у таблиці 3.

3. Результати розрахунку супутніх показників для сценарію 2 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління

Назва показника	Значення у розрізі показників вектору цілей				
	П1 (x_1)	П2 (x_2)	П3 (x_3)	П4 (x_4)	П5 (x_5)
V_{C_X}	110	220	330	440	550
$V_{S_{Xn=0}}$	100	200	300	400	500
$V_{S_{Xn=1}}$	101	202	303	404	505
$V_{S_{Xn=2}}$	102	204	306	408	510
$V_{S_{Xn=3}}$	103	206	309	412	515
$V_{S_{Xn=4}}$	104	208	312	416	520
$V_{S_{Xn=5}}$	105	210	315	420	525
$Ver_{Xn=0}$	10	20	30	40	50
$Ver_{Xn=1}$	9	18	27	36	45
$Ver_{Xn=2}$	8	16	24	32	40
$Ver_{Xn=3}$	7	14	21	28	35
$Ver_{Xn=4}$	6	12	18	24	30
$Ver_{Xn=5}$	5	10	15	20	25
$E_{Xn=1}$	10	10	10	10	10
$E_{Xn=2}$	10	10	10	10	10
$E_{Xn=3}$	10	10	10	10	10
$E_{Xn=4}$	10	10	10	10	10
$E_{Xn=5}$	10	10	10	10	10

Примітки: П1 (x_1); П2 (x_2); П3 (x_3); П4 (x_4); П5 (x_5) – значення відповідних показників вектору цілей

Розрахувавши супутні показники для сценарію 2, перейдемо до визначення якості управління у розрізі кожного з 5 звітних періодів та загального показника якості управління:

$$E_{n=1} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn=1}}{q} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 / 5 = 10;$$

$$E_{n=2} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn=2}}{q} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 / 5 = 10;$$

$$E_{n=3} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn=3}}{q} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 / 5 = 10;$$

$$E_{n=4} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn=4}}{q} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 / 5 = 10;$$

$$E_{n=5} = \frac{\sum_{x=1}^q E_{xn=5}}{q} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 / 5 = 10;$$

$$E = \sum_{n=1}^m E_{n} = 10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 50.$$

Підсумовуючи результати сценарію 2 експерименту з оцінки достовірності критерію якості управління, зазначимо, що за ситуації, коли стратегічні цілі досягаються на 50 % (згідно умови сценарію 2), загальний показник якості управління (E) мав значення 50.

Висновки і перспективи. За результатами експерименту з використанням методу моделювання доведено, що загальний показник якості управління достовірно відображає фактичний стан ефективності стратегічного управління макроекономічними процесами.

У подальших дослідженнях вбачається за доцільне апробація даного показника оцінки ефективності стратегічного управління макроекономічними процесами на практиці.

Список використаних джерел

1. Говорушко Т. А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія / Т. А. Говорушко, Н. І. Климаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.
2. Захаркін О. О. Вартісно-орієнтоване управління інноваційною діяльністю підприємств: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / О. О. Захаркін. – Суми : Сумський державний університет, 2015. – 400 с.
3. Касьянова Н. В. Оцінка ефективності стратегічного управління підприємством / Н. В. Касьянова // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2008. – № 628 : Проблеми економіки та управління. – С. 534–539.
4. Коваль З. О. Оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій / З. О. Коваль // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. – № 714. – С. 348–357.
5. Управління ефективністю сільськогосподарського виробництва: інформаційно-аналітичний аспект : монографія / [Костенко О.М., Мискін Ю.І., Краєвський В.М.]; за заг. ред. В.К. Савчука – К. : видавництво «Вік Принт», 2013. – 470 с.
6. Мозенков О. В. Управління стратегічним розвитком підприємств : методологія, інструментарій, організація: монографія / О. В. Мозенков ;

Національний технічний ун-т «Харківський політехнічний ін-т». — Х. : [Одиссей], 2008. — 287 с.

7. Момот Т.В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практичного впровадження: монографія / Т.В. Момот. — Харків : ХНАМГ. — 2006. — 380 с.

8. Островська Г. Й. Управління вартістю: сучасні інструменти оцінки корпоративної ефективності / Островська Г. Й. // Світ фінансів. — 2008. — № 3 (16). — С. 106-117.

References

1. Hovorushko, T. A., & Klymash N. I. (2013). Upravlinnia efektyvnosti diialnosti pidpriemstv na osnovi vartisno-orientovanoho pidkhodu [Upravlinnia tõhusnistiu diialnosti pidpriemstv na osnovi vartisno-orientovanoho pidkhodu]. Kyiv : Lohos [in Ukrainian].

2. Zakharkin, O. O. (2015). Vartisno-orientovane upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu pidpriemstv: metodolohichni zasady, svitovi ta vitchyzniani dosvid [Cost-oriented management of innovative activity of enterprises: methodological principles, world and domestic experience]. Sumy : Sumskiy derzhavnyi universytet [in Ukrainian].

3. Kasianova, N. V. (2008). Otsinka efektyvnosti stratehichnoho upravlinnia pidpriemstvom [Evaluating the effectiveness of strategic enterprise management]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika", 628, 534–539 [in Ukrainian].

4. Koval, Z. O. (2011). Otsiniuvannia efektyvnosti vartisno-orientovanoho upravlinnia pidpriemstvom v ekosystemi innovatsii [Estimation of efficiency of the value-oriented enterprise management in the ecosystem of innovations]. Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika", 714, 348–357 [in Ukrainian].

5. Kostenko, O.M., Myskin, Yu.I., Kraievskiy, V.M. & Savchuk, V.K. (Ed.) (2013). Upravlinnia efektyvnosti silskohospodarskoho vyrobnytstva: informatsiino-analitychnyi aspekt [Management of the efficiency of agricultural production: information and analytical aspect]. Kyiv : vydavnytstvo «Vik Prynt» [in Ukrainian].

6. Mozenkov, O. V. (2008). Upravlinnia stratehichnym rozvytkom pidpriemstv : metodolohiia, instrumentarii, orhanizatsiia [Management of strategic development of enterprises: methodology, tools, organization]. Kharkiv : Odissei [in Ukrainian].

7. Momot, T.V. (2006). Vartisno-orientovane korporativne upravlinnia: vid teorii do praktychnoho vprovadzhennia [Cost-oriented corporate governance: from theory to practical implementation]. Kharkiv : KHAMH [in Ukrainian].

8. Ostrovska, H. Y. (2008). Upravlinnia vartistiu: suchasni instrumenty otsinky korporativnoi efektyvnosti [Cost Management: Modern tools for evaluating corporate effectiveness]. The world of finance, 3 (16), 106-117 [in Ukrainian].

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИМИ ПРОЦЕССАМИ

Ю. И. Мыскин

Аннотация. Отечественная практика контроля качества стратегического управления макроэкономическими процессами свидетельствует об актуальной потребности в обосновании действенного

подхода к оценке эффективности стратегического менеджмента. Исходя из этого, целью статьи избрано определение критерия оценки эффективности стратегического менеджмента макроэкономических процессов и обоснование, на основе эксперимента, достоверности отражения им качества управленческой деятельности. Для этого использованы методы эксперимента и моделирования.

Осмысление двух основанных теорий информационно-аналитического обеспечения стратегического управления (системы сбалансированных показателей и достаточно общей теории управления) с учетом специфики управления макроэкономическими процессами (его субъектами являются люди, которые часто находятся на выборных должностях и не имеют профильного управленческого образования) позволило обосновать целесообразность применения именно достаточно общей теории управления в процессе информационно-аналитического обеспечения стратегического менеджмента макроэкономических процессов. Для оценки эффективности последнего обосновано использование общего показателя качества управления и предложена методика его расчета.

По результатам эксперимента с использованием метода моделирования доказано, что общий показатель качества управления достоверно отражает фактическое состояние эффективности стратегического менеджмента макроэкономических процессов.

В дальнейших исследованиях представляется целесообразным апробация данного показателя оценки эффективности стратегического управления макроэкономическими процессами на практике.

Ключевые слова: эффективность, оценка эффективности стратегического управления; стратегический менеджмент, управление макроэкономическими процессами.

ESTIMATION OF EFFICIENCY OF STRATEGIC MANAGEMENT BY MACROECONOMIC PROCESSES

Y.I. Myskin

Abstract. The domestic practice of quality control of strategic management of macroeconomic processes shows the urgent need to substantiate the effective approach to assessing the effectiveness of strategic management. Therefore, the purpose of the article is to determine the criteria for assessing the effectiveness of strategic management by macroeconomic processes and to substantiate, based on the experiment, the reliability of its reflection of the quality of management activity. Experimental and simulation methods are used for this purpose.

Understanding the two basic theories of informational and analytical support for strategic management (a system of balanced indicators and a sufficiently general theory of management), taking into account the specifics of the management of macroeconomic processes (its subjects are people who

are often in elective positions and do not have a profile management education), allowed to substantiate the expediency of application. It is enough of a general theory of management in the process of informational and analytical provision of strategic management of macroeconomic. In order to evaluate the efficiency of the latter, the use of the general quality management indicator is justified and the method of its calculation is proposed.

According to the results of the experiment using the simulation method, it is proved that the overall quality management indicator faithfully reflects the actual state of the effectiveness of the strategic management of macroeconomic processes.

In further studies, it is considered appropriate to test this indicator for assessing the effectiveness of strategic management of macroeconomic processes in practice.

Keywords: efficiency, estimation of efficiency of strategic management; strategic management, management of macroeconomic processes.

УДК 657.6

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПОБУДОВИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ М'ЯСОПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Т. М. МІЩЕНКО, кандидат економічних наук, доцент
**Національний університет державної
фіскальної служби України**
E-mail: mitem@ukr.net

Анотація. Функціонування м'ясопереробних підприємств в умовах конкурентного середовища та посиленого режиму ресурсозбереження обумовлює необхідність налагодження системи управління витратами. Особливе місце в цій системі займає внутрішній контроль, який є важливим елементом функціонування центрів відповідальності м'ясопереробного підприємства і джерелом необхідної, об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття управлінських рішень.

Існуючі підходи до формування системи внутрішнього контролю витрат м'ясопереробних підприємств потребують переосмислення контролю не стільки як засобу мінімізації витрат, а як інструменту управління витратами. Тому питання уточнення змісту понять «відповідальність» та «підзвітність» суб'єктів внутрішнього контролю витрат, як невід'ємних його складових, становлять інтерес для теорії і практики.

Запропоновано розглядати поняття «відповідальність» та «підзвітність» у контексті концепції «підзвітності», яка наповнює іншим конкретним змістом ці терміни, об'єднуючи відповідальність, звітність та обов'язки щодо внутрішнього контролю витрат.